

Kovács Sándor (Kolozsvár, Protestáns Teológiai Intézet): *Bethlen Gábor az unitárius egyháztörténetírásban*

A 18. században kialakuló unitárius történetírás kiemelkedő képviselői – Kénosi Tózsér János és Uzoni Fosztó István – monumentális kéziratok munkájukban, *Az erdélyi unitárius egyház történetében*, Bethlen Gábor korával és alakjával is foglalkozva, rámutattak a református fejedelem unitáriusellenes intézkedéseire is. Dolgozatunkban elsősorban az említett szerzők munkáira támaszkodva, de az elődök Szentábrahámi Lombárd Mihály és Agh István történelmi jellegű írásait is felhasználva, megpróbáljuk megrajzolni annak a Bethlen Gábornak az arcélét, aki ugyan a legtoleránsabb fejedelem néven ismert, de aki a református egyházat támogató intézkedései mellett a konkurens antitrinitárius csoportokat kemény kézzel megzabolázta. Az újabb kutatások jegyében megpróbáljuk árnyalni Keserői Dajka János református püspök fejedelmi segédlettel véghezvitt erőszakos háromszéki térítéseit, és rávilágítunk arra, milyen következményei voltak a militáns református egyházvezetésnek a perifériára szoruló unitárius közösségekben.